

C299 – WON18

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

26 juni 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WONEN, STEDELIJK BELEID, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het uitblijven van geactualiseerde toegankelijkheidsnormen

Voorzitter: de heer Jan Penris

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, over het uitblijven van geactualiseerde toegankelijkheidsnormen

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijn dank dat ik deze vraag om uitleg toch kan stellen. Ik heb ze in het verleden al tweemaal proberen in te dienen en vandaag staat ze eindelijk op de agenda.

Mevrouw de minister, op 13 oktober 2005 heb ik u voor het eerst in deze commissie aangesproken over de noodzakelijke actualisering van de toegankelijkheidsnormen voor publieke ruimtes. Het lijkt me onnodig de noodzaak hiervan nogmaals in de verf te zetten. De huidige normen zijn meer dan 30 jaar oud. Vlaanderen was op dat moment wellicht een van de pioniers. Aangezien de normen niet zijn geactualiseerd, de uitzonderingen de norm zijn geworden en de normen op het terrein slecht zijn toegepast, heeft Vlaanderen in Europa een grote achterstand opgelopen. U hebt dat trouwens in de commissie erkend.

Toegankelijkheid is in de eerste plaats belangrijk voor personen met een handicap en voor de vele Vlamingen die op oudere leeftijd minder mobiel of slechtziend worden. Ook jonge, valide personen worden als ouder met een kinderwagen, tijdens de zwangerschap, als klant met een zware boodschappentas, als tijdelijk gekwetste en dergelijke met het belang van een vlot toegankelijke samenleving geconfronteerd. Dit belangt ons dan ook allen aan.

De Europese Unie (EU) beveelt aan alle openbare gebouwen tegen 2010 toegankelijk te maken voor personen met een verminderde mobiliteit. Het is duidelijk dat we deze doelstelling ten gevolge van de manke federale wetgeving en van het lange stilzitten van de Vlaamse overheid onmogelijk nog kunnen bereiken. Het is zeker niet evident om bestaande gebouwen aan de toegankelijkheidsnormen aan te passen. Er is de afgelopen 30 jaar veel gebouwd en verbouwd. Dit betekent dat we een enorme kans hebben laten liggen. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest hebben de federale wetgeving trouwens al jaren geleden geactualiseerd.

Tijdens de commissiebespreking wilde de minister de discussie over de beste manier om de toegankelijkheid te verankeren nog in het midden laten. Eind 2005 heeft de minister in de Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid,

Inburgering en Gelijke Kansen beloofd tegen eind 2006 een nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening klaar te hebben. Ze heeft die belofte enkele maanden later in een interview met een dagblad herhaald. Die timing is ondertussen een heel stuk opgeschoven. In de beleidsbrief Gelijke Kansen 2007-2008 staat hierover het volgende te lezen: "Na verwerking van de feedback uit het toegankelijkheidsmiddenveld en na de juridische vertaling van de voorstellen in de vorm van een verordening, zal in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening in het voorjaar van 2008 de procedure tot goedkeuring van de verordening worden opgestart. Tevens zullen de checklijsten worden gepubliceerd, verspreid en gepromoot bij alle betrokkenen, van bouwsector tot openbare besturen."

Minister Van Mechelen hanteert dezelfde timing. Ik verwijs in eerste instantie naar zijn beleidsbrief Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed 2007-2008, waarin het volgende te lezen staat: "Als de sector in 2008 een definitief consensusvoorstel formuleert, dan kan de procedure voor het regelgevend initiatief gestart worden. Na verwerking van de feedback uit het toegankelijkheidsmiddenveld zal in overleg met de Vlaamse minister van Gelijke Kansen in het voorjaar van 2008 het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de sector van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen worden gevraagd advies uit te brengen over deze voorstellen. Mede op basis van dit advies zal de procedure tot goedkeuring van de verordening worden opgestart." Op 17 januari 2008, ondertussen zes maanden geleden, heeft hij die timing in zijn antwoorden op vragen om uitleg in de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed herhaald.

Ondertussen bevinden we ons halverwege juni 2008. Het voorjaar is definitief voorbij. Er is nog steeds geen enkel voorstel bekendgemaakt of voor advies aan de vermelde instanties voorgelegd. We weten niet wanneer dit wel zal gebeuren en wanneer er eindelijk nieuwe normen zullen zijn. Ik heb vernomen dat, na insteek van en samenspraak met verschillende actoren, een eerste voorstel van verordening is uitgewerkt. Maar hierover is sindsdien weinig vernomen. De door u voorgestelde timing is momenteel volledig achterhaald. Het uitblijven van de verordening verontrust mij ten zeerste en wel om volgende redenen.

Ten eerste, deze legislatuur loopt stilaan op zijn einde. We hebben nog maar een jaar meer voor de boeg. Ik hoop echt dat u woord houdt en dus nog tijdens deze legislatuur zorgt voor geactualiseerde normen. Zo niet

dreigt alles met een nieuwe regering en nieuwe ministers opnieuw enkele jaren uitgesteld te worden.

Ten tweede wordt op dit moment ook de herziening van het decreet ruimtelijke ordening afgewerkt. Het lijkt mij nuttig dat daarbij alle puzzelstukjes in elkaar vallen en de nieuwe normen dus eventueel gekoppeld kunnen worden aan nieuwe procedures in het decreet of de uitvoeringsbesluiten. Zoals u weet heb ik ook mijn voorstel omtrent de invoering van een 'anticiperende handhaving' van de toegankelijkheidsnormen via een extern adviesorgaan voorgelegd aan de minister van Ruimtelijke Ordening.

Ten derde hoop ik ook dat het uitgangspunt van integrale toegankelijkheid overeind blijft in de toetsing met andere belangen en sectoren. Hoe langer we niets horen, hoe groter mijn vrees wordt. De toegankelijkheidsnormen voor publieke ruimtes zijn van algemeen belang en kunnen mijns inziens niet zomaar worden opgeofferd. Al moeten uitzonderingen, bijvoorbeeld voor beschermd erfgoed, in bepaalde welomschreven gevallen mogelijk blijven, Maar ook dan mag de uitzondering niet de regel worden. Ik ben ervan overtuigd dat een creatieve aanpak ook in die gevallen, vaak een oplossing kan bieden.

Hiermee hebben we het nog niet over de normen zelf gehad, alleen maar over de timing. Wat de normen zelf betreft, blijft er het probleem dat uitdrukkelijk reeds vermeld werd door minister Van Mechelen in zijn beleidsbrief en in zijn antwoorden van 17 januari 2008. Namelijk, hoe lost men in de voorziene gewestelijke stedenbouwkundige verordening het probleem op van niet op het plan, gevoegd bij een aanvraag voor stedenbouwkundige vergunning, afleesbare elementen, die nochtans ook essentieel zijn voor het realiseren van de doelstelling van 'integrale toegankelijkheid'. Ik denk aan auditieve aanwijzingen voor blinden of slechtzienden.

En dan laat ik het belangrijke probleem van de handhaving voorlopig nog buiten beschouwing. Ik wil wel al verwijzen naar de waarschuwing en vrees van de VVSG in haar nieuwsbrief nummer 21 van 27 mei tot 2 juni 2008. Zij vreest namelijk dat de verordening wel extra werklast voor de gemeenten tot gevolg zal hebben, maar dat, door het ontbreken van voldoende gespecialiseerde kennis en knowhow bij vele gemeentelijke stedenbouwkundige diensten, er weinig verbetering op het terrein merkbaar zal zijn.

En nu, eindelijk mijn vragen.

Er is belangrijke achterstand opgelopen ten opzichte van de vooropgestelde timing. Wat is de laatste stand van zaken met betrekking tot de actualisering van de toegankelijkheidsnormen? Welke stappen dienen nog doorlopen te worden? Zijn er belangrijke obstakels die nog steeds niet uitgeklaard zijn? Zo ja, graag toelichting.

Wat is uw nieuwe timing?

En de cruciale vraag: wanneer mogen we de nieuwe operationele normen nu eindelijk verwachten?

Ten slotte heb ik een inhoudelijke vraag. Hoe werd het probleem van de niet op het plan afleesbare toegankelijkheidselementen in de tot nu toe uitgewerkte voorstellen benaderd en aangepakt?

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt: Collega's, mevrouw Stevens, ik zal u met enige schroom antwoorden. Het siert u dat u zo gebeten blijft in dit onderwerp. Het houdt mij fris. Het is goed en het is nodig.

Er is zeker achterstand opgelopen, dat wil ik niet verbergen. Ik zal u zo direct een overzicht geven van de processen en realisaties. Uw frustratie omtrent de achterstand is ook de mijne. Het goede nieuws is dat er al heel wat stappen gezet zijn.

Dat proces heeft ertoe geleid dat er sinds februari 2008 een consensusvoorstel op tafel ligt, dat gedragen wordt door het toegankelijkheidswerkveld en -middenveld. Het is Enter, het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, dat in samenspraak en na uitgebreid overleg met de verschillende provinciale adviesbureaus toegankelijkheid dit technische voorstel uitwerkte. Er werd rekening gehouden met de wensen en aanbevelingen van het Toegankelijkheidsoverleg Vlaanderen (TOV) en van de Provinciale Steunpunten Toegankelijkheid.

Intussen werd ik eind 2007 en begin 2008 vanuit verschillende beroepsorganisaties benaderd met de vraag om betrokken te worden bij de ontwerp teksten van de verordening. Al deze organisaties werden door mijn diensten ontvangen om met hen in overleg te gaan over de nieuwe toegankelijkheidsnormen. Op die manier was het niet alleen mogelijk om de nieuwe normen nog beter af te stemmen op de realiteit van de bouwsector, maar werd bovendien bij deze organisaties reeds een draagvlak gecreëerd voor de aankomende regelgeving.

Ik schets u een overzicht van de betrokken beroepsorganisaties en het traject dat met hen werd afgelegd. Het verklaart zeker en vast de opgelopen vertraging. Naar aanleiding van de presentatie die op de startdag van de Week van Universal Design op 1 oktober 2007 gegeven werd over de nieuwe toegankelijkheidsnormering, kregen wij een vraag tot overleg van drie beroepsverenigingen van architecten. Op 25 oktober 2007 vond een eerste overlegmoment plaats met vertegenwoordigers van deze beroepsverenigingen, namelijk de Vlaamse architectenvereniging NAV, de Bond van Vlaamse Architecten en de Vlaamse Raad van de Orde van Architecten. Zo ben ik wijzer geworden betreffende

het aantal architectenorganisaties dat we hebben. Op 26 februari 2008 vond er een tweede overleg plaats waarbij deze organisaties hun aanbevelingen bij de technische consensustekst nader toelichtten.

Op 16 januari 2008 was er een eerste overleg met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Op dit overleg werden de basisprincipes en uitgangspunten van de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving verduidelijkt. Bovendien werd de afspraak gemaakt dat zodra er een tekst was waarover er binnen de toegankelijkheidssector een consensus bestond, deze tekst toegelicht zou worden op een bijeenkomst van de commissie ruimtelijke ordening van de VVSG. Deze bijeenkomst had dan ook plaats op 14 februari 2008. Aansluitend hierop werd dezelfde presentatie op het Westhoekoverleg gegeven. In dit overlegorgaan zetelen onder andere de ambtenaren ruimtelijke ordening van de provincie West-Vlaanderen.

Op het directiecomité van 26 mei 2008 formuleerde de VVSG naar aanleiding van de verschillende overlegmomenten, een officieel standpunt over de toegankelijkheid van gebouwen met een publieke functie. Op 24 januari 2008 werd een toelichting gegeven aan de stuurgroep van het TIS-project – dit is een project over toegankelijkheid, aanpasbaarheid en innovatie in de woningbouw – dat door het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor de Bouw (WTCB) en InHAM (Innovatiecentrum voor Huisvesting met Aangepaste Middelen) wordt uitgevoerd.

Op 20 februari 2008 werd een overleg georganiseerd met de Beroepsvereniging van de Vastgoedsector. Op dit overleg werd de achtergrond van de toegankelijkheidsregelgeving verduidelijkt en werd nader ingegaan op de linken die een vernieuwde Vlaamse regelgeving zou hebben met de bestaande West-Vlaamse verordening. Aansluitend werden op 4 maart 2008 de ontwerp-teksten voorgelegd en besproken op het duurzaam vastgoed forum. Dit is een forum dat wordt geïnitieerd vanuit de Beroepsvereniging van de Vastgoedsector en waarin onder meer het Algemeen Eigenaarssyndicaat, de Bouwunie, de Confederatie Immobiliën Beroepen, de Confederatie Bouw, de Koninklijke Federatie van de Architectenverenigingen van België, de Koninklijke Federatie van Belgische Ingenieurs en het WTCB vertegenwoordigd zijn.

Ook het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) en de sector van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen waren vragende partij voor overleg over de nieuwe regelgeving. Tot nu toe werd er al 3 keer samengekomen: op 3 maart, 13 maart en 14 april 2008. Op initiatief van de Cel Gelijke Kansen tenslotte, werd een overleg gepland met de Inspectie RWO, waar meer uitleg werd verkregen over de werking van dit agentschap. Dit overleg vond plaats op 6 maart 2008.

Mevrouw Stevens, ik wil deze opsomming maken om aan te geven dat dit een verordening is met een groot effect op een grote sector. Iedereen was vragende partij om zijn zeg te doen, om overleg en inspraak te hebben. We hebben ervoor gekozen om dit ten volle te honoreren.

De aanbevelingen die vanuit de verschillende beroepsorganisaties werden geformuleerd varieerden van heel concrete opmerkingen bij een welbepaalde norm, tot bredere bedenkingen bij de algemene opzet en basisprincipes van de nieuwe toegankelijkheidsregelgeving. Alle opmerkingen werden geanalyseerd. In zoverre dat opportuun werd geacht en na bijkomend advies van ENTER, werden een aantal opmerkingen in de ontwerp-tekst geïncorporeerd. De tekst werd ook beter gestructureerd. Het heeft heel wat tijd gekost aan de organisaties, maar ook van mijn administratie om dit in goede banen te leiden en te verwerken.

Wat is de nieuwe timing? Wanneer mogen we de nieuwe operationele normen nu eindelijk verwachten? Op dit ogenblik wordt de tekst van de verordening nog een laatste maal doorploegd door een aantal juristen, zodat het in oorsprong technische ontwerp ook de toets van het juridische jargon kan doorstaan. Ik hoop nog voor het zomerreces over deze concrete juridische tekst een consensus te kunnen bereiken met de minister van Ruimtelijke Ordening. Eenmaal deze consensus bereikt, kan de advies- en goedkeuringsprocedure worden opgestart.

Naast de gangbare fases in deze goedkeuringsprocedure (advies Inspectie van Financiën, begrotingsakkoord enzovoort) dient in dit geval ook advies te worden ingewonnen bij de Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening (Vlacoro). Dit adviesorgaan heeft enerzijds tot doel bijkomende informatie en expertise in te brengen in het besluitvormingsproces inzake ruimtelijke ordening en anderzijds het sociale draagvlak van de besluitvorming te vergroten door het betrekken van de actoren die met de regelgeving zullen worden geconfronteerd. Deze bijkomende adviesprocedure wordt opgestart.

Rekening houdend met de verschillende termijnen die voor ieder advies van toepassing zijn, ga ik ervan uit dat het dossier van de toegankelijkheidsverordening bij de start van het nieuwe werkjaar een eerste keer op het niveau van de Vlaamse Regering besproken zal kunnen worden. Ik streef naar een definitieve goedkeuring van de toegankelijkheidsverordening in het najaar. We hebben dus inderdaad een achterstand op het oorspronkelijk tijdschema opgelopen, maar ik verdedig met veel verve het afgelegde parcours. We hebben niet stilgezeten, we hebben ontzettend hard gewerkt. Er is heel veel tijd gekropen in de overlegmomenten en het verwerken ervan.

Tot slot verduidelijk ik graag nog even de benadering van het probleem van de niet op plan afleesbare

toegankelijkheidselementen, een heel belangrijk onderwerp waarover we al gediscussieerd hebben. Het is duidelijk dat de elementen die niet op een bouwplan afleesbaar zijn, minstens even noodzakelijk zijn om een integrale toegankelijkheid te realiseren.

Ik denk dan bijvoorbeeld aan elementen zoals het kleurgebruik of zelfs de inrichting van een gebouw. Alleen hebben noch het Vlaamse gelijkheidsbeleid, noch Ruimtelijke Ordening het geschikte instrumentarium om op dat niveau in te grijpen en naleving af te dwingen. De niet op plan afleesbare elementen zullen bijgevolg worden opgenomen in een Vlaams Handboek Toegankelijkheid, dat door ENTER zal worden uitgewerkt. Dit handboek zal concreet alle elementen beschrijven die nuttig of noodzakelijk zijn om tot een integraal toegankelijke fysieke leefomgeving te komen. Het zal op die manier zowel voor de architect als voor de vergunningverlenende ambtenaar een leidraad vormen. Naast een verduidelijking bij de normen van de wetgeving, zal in dit handboek dus ook informatie worden opgenomen over zaken zoals kleurgebruik, materiaalgebruik, verlichting en andere elementen die niet van het plan afleesbaar zijn.

Dit handboek zal – in tegenstelling tot de verordening zelf – niet afdwingbaar zijn, maar via de open coördinatiemethode zal men vanuit het Gelijkheidsbeleid de andere beleidsdomeinen kunnen aanspreken om de richtlijnen van dit handboek te verplichten bij projecten die subsidies van de Vlaamse overheid ontvangen. Het zou een goede zaak zijn dat de betrokken beleidsverantwoordelijken deze richtlijnen inschrijven in hun eigen subsidiereglementen. Ook bij de gebouwen van de Vlaamse overheid zelf dient het handboek als richtlijn te worden opgenomen.

De overheid heeft in deze immers een voorbeeldrol te vervullen. Bijkomend zal er ook op het niveau van de aanstiplijsten aandacht zijn voor niet op plan afleesbare normen. De aanstiplijsten werden ontwikkeld om aan bouwheer en architect een zeer bruikbaar instrument aan te bieden dat aangeeft welke normen de architect precies moet toepassen. Elk bouwaanvraagdossier zal een dergelijke aanstiplijst moeten bevatten, waarin de architect op eer verklaart de normen te hebben toegepast. Deze aanstiplijsten zullen dus ook de vergunningverlenende ambtenaar toelaten om vlot na te gaan of de ingediende bouwaanvraag voldoet aan de eisen van de toegankelijkheidsverordening. Gezien het belang van deze aanstiplijsten voor de architect, zullen hierin ook de meest rudimentaire niet op plan afleesbare toegankelijkheidsrichtlijnen worden opgenomen. Op die manier wordt in ieder geval de aandacht van de architect ook op deze richtlijnen gevestigd.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw duidelijk en uitgebreid antwoord. Ik

begrijp dat de achterstand werd opgelopen door het hobbelige parcours en heel wat overleg en ingewonnen advies. Toch is het belangrijk om een zo groot mogelijk draagvlak te creëren in de verschillende sectoren – architecten, bouwheren, gemeenten enzovoort. Wanneer dat niet gebeurt, zal er geen mentaliteitswijziging gebeuren. Het draagvlak moet ruim genoeg zijn om deze nieuwe regels te laten naleven. Het probleem is dat we al basisregels hebben sinds 1975, maar tot nu toe is niemand zich ervan bewust dat ze bestaan. Dus blijft het gewoon dode letter. Een ruim overleg is nodig. Het moet uitgebreid besproken worden met architecten want zij moeten het in de praktijk waarmaken.

Tijdens een werkbezoek aan het Europees Parlement jaren geleden met een groep toegankelijkheidsexperts heb ik gezien dat er niet voldoende aandacht werd besteed aan toegankelijkheidsaspecten en dat gaf heel wat problemen. Dat kwam niet door onwil, maar door het niet beseffen van het belang van toegankelijkheidsnormen en toegankelijkheid voor iedereen. Ik ben verheugd te vernemen dat er nu schot in de zaak komt en dat er voor de zomer een consensus komt met de minister van Ruimtelijke Ordening, zodat dit in september of oktober op de tafel van de Vlaamse Regering kan worden gelegd en in het najaar aan het Vlaams Parlement kan worden voorgelegd. Ik zal dit zeker blijven opvolgen.

Ik begrijp dat je de op plan afleesbare normen niet zomaar kunt afdwingen. Het is wel een goede manier om dit te doen via het Vlaams Handboek Toegankelijkheid dat binnen Enter wordt ontwikkeld. De overheid heeft een belangrijke voorbeeldrol. Als de overheid het zelf niet doet, hoe kunnen we dat dan afdwingen in de sectoren? De architecten moeten het gewoon worden om met het Vlaams Handboek Toegankelijkheid te werken en dat kan alleen als de overheid zelf hen verplicht om voor haar eigen bouwprojecten met dat handboek te werken. Zo kan er een begin worden gemaakt van een mentaliteitswijziging bij de architecten.

Ook de bouwheren, en zeker de overheid, hebben een belangrijke rol te vervullen, zodat het niet bij formaliteiten blijft maar effectief wordt uitgevoerd. De handhaving is daarbij heel belangrijk. Ik wil niet bij voorbaat met de vinger wijzen, maar toch is het soms nodig een stok achter de deur te hebben. Maar dat is niet uw bevoegdheid, mevrouw de minister. Ik zal minister Van Mechelen erover aanspreken. Ik ben blij met de vooruitgang en zal u blijven steunen in uw harde werk zodat dit hopelijk kan worden afgerond tegen de verkiezingen van volgend jaar.

De voorzitter: Mevrouw Guns heeft het woord.

Mevrouw Dominique Guns: Ik heb nog een klein vraagje. Volgens Europa gelden de regels van de

toegankelijkheid enkel voor openbare gebouwen. Is dat hier ook zo, of gelden ze ook voor privé-appartementsblokken enzovoort?

Minister Kathleen Van Brempt: Het gaat over alle gebouwen die een publieke functie hebben, bijvoorbeeld ook musea en banken. De filosofie is dat die gebouwen voor iedereen toegankelijk moeten kunnen zijn. De privé-markt voor woningen valt daar niet onder.

Mevrouw Dominique Guns: Ik heb als advocate in een dossier meegemaakt dat het gemeentehuis aan een bouwheer die niet aan de politieke voorwaarden voldeed, schreef dat zijn plan niet kon worden goedgekeurd omdat men niet kon zien of het toegankelijk was met een rolstoel. Daarom vroeg ik deze verduidelijking.

Minister Kathleen Van Brempt: Dat laatste is een argument om een goede verordening te hebben met duidelijke normen.

Mevrouw Helga Stevens: Mevrouw de minister, collega's, ik versta onder openbare gebouwen ook publiek toegankelijke gebouwen. Dus ook bijvoorbeeld winkelcentra. Die zijn eigenlijk privé, maar bedoeld voor iedereen; dus is ook hier toegankelijkheid belangrijk. Ook zo voor bioscopen en voor het openbaar domein zoals parken en straten. Het is heel belangrijk dat mensen met een verminderde mobiliteit niet alleen maar thuis blijven zitten, dat ze zoals iedereen toegang hebben tot die zaken. Het is belangrijk om klare en duidelijke normen te hebben om elke vorm van willekeur te vermijden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
